

Nieuwsbrief

Verhoor

De negende
niewsbrief

Nummer 9 • Jaargang 3 • januari 2019

Nieuwe aanwijzing AVR:

Per 1 november 2018 is een nieuwe aanwijzing AVR van kracht. De belangrijkste wijzigingen zijn:

De leeftijdsgrens voor het verplicht audiovisueel opnemen van verhoren van minderjarige SLACHTOFFERS bij misdrijven waarvoor auditief registreren verplicht is, is uitgebreid van 16 naar 18 jaar. Dit geldt dus voor misdrijven genoemd in het Wetboek van (Militair) Strafrecht en waarbij de strafbedreiging meer dan 12 jaren bedraagt, waarbij de strafbedreiging minder dan 12 jaren bedraagt en er sprake is van evident zwaar lichamelijk letsel en zedenmisdrijven waarbij de strafbedreiging 8 jaar of meer bedraagt of seksueel misbruik in een afhankelijkheidsrelatie. De leeftijdsgrens van 16 jaar voor het verplicht audiovisueel registreren van deze misdrijven is onveranderd voor minderjarige verdachten en getuigen.

De registratie en opslag is nu open gelaten voor nieuwe technische ontwikkelingen.

De overige regels zijn onveranderd.

Zie Kompol:

<http://kompol.politieacademie.politie.nl/topic.aspx?id=1903&fmt=steps&q=Aanwijzing+AVR>

Ook cautie bestuursrecht

In bepaalde onderzoeken wordt samen opgetrokken met ambtenaren, die in het kader van bestuursrecht onderzoek doen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan milieudelicten. Er kan bij dergelijke delicten zowel een strafrechtelijk als een bestuursrechtelijk onderzoek plaats vinden. Als een persoon in het kader van het bestuursrecht wordt gehoord/ verhoord met het oog op het aan hem opleggen van een bestraffende sanctie is de cautie ook VERPLICHT. Blijft de cautie in zo'n dergelijk geval achterwege, kan de verklaring van betrokkene in de regel niet worden gebruikt als bewijs voor feiten die aan de sanctie ten grondslag zijn afgelegd. De cautie geldt ook voor een verklaring onder "dwang" afgelegd op basis van art 5:20 lid 1 Algemene wet bestuursrecht (verplichting tot geven inlichtingen). In deze uitspraak van de Raad van State wordt ook aangegeven dat de cautie niet geldt voor het horen van werknemers van deze te horen persoon. Zij hebben de status van getuige.

Gelet op het "ne bis idem" beginsel is het ook verstandig om van te voren af te kaderen wie het grootste (onderzoeks)belang heeft (wordt vervolgd of wordt bestuursdwang toegepast). Er zijn al uitspraken die aangeven dat personen niet en voor het Strafrecht en bestuursrecht kunnen worden "bestraft".

Bron: ECLI:NL:RVS:2018:2115

Inhoud

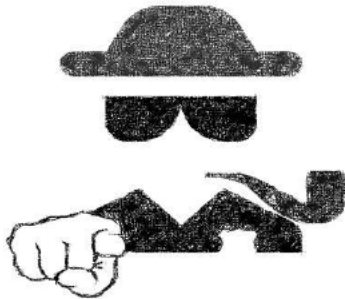
- Nieuwe Aanwijzing AVR
- Ook cautie bestuursrecht
- Medewerking gezocht!
- Hoe gaat de advocaat om met rechtsbijstand, verhooradvies en tactische aanwijzingen?
- Langetermijnmonitor 'Raadsman bij politieverhoor'
- Het dwalend geheugen
- Interview met geheugenexpert Elisabeth Loftus
- Nieuwe opleiding Verhoor in kinderpornozen

Iets te melden?

Heb je zelf een mededeling, vraag, leerzame praktijkervaring, anekdote of illustratief beeldmateriaal voor de verhooropleidingen? Mail het dan naar onderstaand mailadres van de Politieacademie.

10.2.g

@politieacademie.nl

WAT DOET U ALS GETUIGEN NIET MEEWERKEN?

Verhoort u getuigen? We zijn geïnteresseerd in uw ervaringen en kennis over het verhoren van getuigen die niet meewerken

Medewerking gezocht!

We zijn geïnteresseerd in verhoren van niet-meewerkende getuigen. Niet-meewerkende getuigen willen niet betrokken zijn bij een politieonderzoek en weigeren valide informatie te verstrekken om te helpen bij de zaak. Gebrek aan medewerking maakt informatie verzamelen moeilijk. Dus willen we graag leren van uw ervaring en kennis over het verhoren van getuigen die niet meewerken.

Geïnteresseerd in ons onderzoek?

Politieagenten die getuigen verhoren kunnen deelnemen aan deze korte enquête, via deze link:

[10.2.g](#)

Verspreid deze informatie alstublieft naar uw collega's die een bijdrage kunnen leveren aan ons onderzoek.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door [10.2.g](#)

Bij voorbaat dank voor uw bijdrage!

Hoe gaat de advocaat om met rechtsbijstand, verhooradvies en tactische aanwijzingen?

De nieuwe rechten rondom bijstand voor en tijdens verhoor werpen vragen op als welke invloed dit heeft op het verdachtenverhoor en hoe verdachte en raadsman zich nu voorbereiden op het verhoor. In Engeland bestaan deze rechten al langer. Een van de ontwikkelingen daar is het (tactisch) verstrekken van informatie vooraf aan de verdachte en diens raadsman: pre-interview disclosure. Dit deels vanuit wettelijke plichten en deels om de kans op een zwijgende verdachte te verkleinen.

In Nederland staat dit ook al beschreven in de Handleiding Verhoor, 7^e druk (paragraaf 6.13.2 Afwegen verstrekken zaakinformatie).

Sukumar, Hodgson en Wade liepen in 2015 mee met 16 piketzaken van advocaten in twee grote Britse steden om deze vragen te onderzoeken. In deze 16 zaken waren 17 verdachten.

Aanmelden voor Nieuwsbrief Verhoor

Wil je edities van deze nieuwsbrief ontvangen, meld je dan aan door een mail te sturen met als titel: aanmelden nieuwsbrief naar

[10.2.g](#)

[@politieacademie.nl](#)

Uit het onderzoek bleek dat de politie alle 17 keren de raadsman vooraf informatie verstrekke over de verdenking, de aanhouding, achtergrondinformatie van de verdachte (bv. strafblad en uitslag drugstest), maar ook tactische aanwijzingen vooraf prijs gaf. Dit gebeurde ongeveer even vaak schriftelijk als mondeling. 16 keer vroegen de advocaten om meer zaakinformatie. één keer niet omdat de politie schriftelijk duidelijk had gemaakt dat de advocaat als hij meer informatie wilde, dat schriftelijk moest laten weten; dit betrof een verkrachtingszaak. Twee keer kregen de advocaten daadwerkelijk bewijs vooraf te zien: een mes dat bij verdachte was aangetroffen en foto's van een vernielde deur. Advocaten vroegen er ook zelden om of ze de aanwijzingen zelf mochten beoordelen, maar accepteerden het verhaal van politie. 16 keer legden de advocaten de zaakinformatie eerst een op een voor aan de cliënt om daarna naar diens verhaal te luisteren. Een keer vroeg de advocaat eerst naar het verhaal van de cliënt om pas daarna met hem de zaakinformatie door te nemen. Tien verdachten vertelden hun advocaat onschuldig te zijn. Zes gaven aan schuldig te zijn (een keer van een lichter vergrijp; en een keer dat het een ongeluk was). Een verdachte begreep niet dat wat hij had gedaan iets strafbaars was.

Het advies van de advocaten om wel of niet een verklaring af te leggen bleek vooral sterk gebaseerd op hun inschatting van de hoeveelheid en de sterkte van de tactische aanwijzingen. Zwijgrecht werd 10 keer geadviseerd. Het schrijven van een schriftelijke verklaring in plaats van vragen beantwoorden werd twee keer geadviseerd. Actief ontkennen was vier keer het advies. Een volledige bekentenis afleggen één keer; dit om er met een waarschuwing in plaats van straf vanaf te kunnen komen.

In vijf verhoren kwam de politie tijdens het verhoor met voor de verdachte en advocaat compleet nieuwe aanwijzingen, in de andere gevallen ging het vaak om het meer gedetailleerd aanvullen van de vooraf verstrekke informatie, bijvoorbeeld vooraf vertellen dat er camerabeelden zijn en in verhoor deze tonen. In alle gevallen werden de nieuwe aanwijzingen of details uitgespeeld om de verdachte überhaupt te bewegen tot het geven van antwoord of om meer bekennde antwoorden te krijgen.

Tijdens het verhoor hielden negen verdachten bij alle vragen hun mond. Zes gaven op alle vragen antwoord; vier om de beschuldiging te ontkennen en twee legden een volledige bekentenis af. Twee verdachten beantwoordden op advies van hun raadsman sommige vragen wel en andere niet. Wanneer de advocaten leken te vinden dat ze voor het verhoor te weinig informatie hadden gekregen, leek het erop dat zij in verhoor formeler werden en meer op hun strepen gingen staan.

Bron: Sukumar, S., Hodgson, J.S., & Wade, K. (2016). Behind closed doors: Live observations of current police station disclosure practices and lawyer-client consultations. *Criminal Review*, Sept 30, 2016.

Langetermijnmonitor 'Raadsman bij politieverhoor', 1^e editie

Over het eerste jaar na invoering van rechtsbijstand is een eerste editie van de lange termijn monitor 'Raadsman bij verhoor' verschenen (WODC).

Kleine verhoorruimtes

Geënquêteerde politiemedewerkers reageerden verdeeld tot licht-positief op de vraag, of men goed is voorbereid door de politieorganisatie. Politierespondenten waren duidelijk het minst te spreken over de facilitaire voorbereiding, met name over (te) kleine verhoorruimtes en de technische voorzieningen. (Beperking: Dit rapport is o.a. gebaseerd op 'BVH'-registraties (pv's van 489 verdachten), niet op recherchedossiers (SUMM-IT)).

Hoe vaak bijstand

Volgens de registratiegegevens van BVH is in de beleidsperiode consultatiebijstand verleend in 62% van alle verhoren (in periode daarvoor 52%). Afgaand op een

gerandomiseerde selectie van pv's is het percentage verdachten dat zowel consultatie- als verhoorbijstand kreeg, 31% van het totaal. In het kleine percentage van A-zaken zijn beide volgens de pv's veruit het vaakst (78%) verleend.

Ervaringen met raadsman

Politierespondenten concludeerden ruim tien maanden na invoering dat het realiseren van advocaten bij verhoren redelijk loopt. De grootste bottleneck voor de opsporing bleek wachten op de advocaat en soms daarmee gemoeide taken. Een door de politie waargenomen neveneffect van wachten op de advocaat is dat verdachten – ook die van kleinere feiten – vaker in verzekering worden gesteld, wat niet in hun belang wordt geacht. Het werkproces bleek aanzienlijk te verschillen tussen kleinere en grotere zaken.

Duur verhoren

Uit de BVH-verhoorregistraties blijkt dat de gemiddelde duur per verhoor maar een halve minuut verschilt tussen nulmeting en beleidsperiode. De gemiddelde duur van een verhoor met advocaat met van de eerste twee verhoren duurt respectievelijk 11 en 10 minuten langer dan zonder advocaat. Met aanwezigheid (eenmalig of vaker) van een advocaat blijkt de totale verhoorduur per verdachte 27 minuten langer dan zonder. Met de huidige gegevens bevestigt alleen het patroon binnen de grootste groep van B-overig-zaken dat de verhoorduur (per stuk of opgeteld) langer is bij betrokkenheid van een advocaat; binnen de kleine groepen A- en B6+-zaken duurden verhoren met advocaat juist korter.

Opstelling raadsman

Alle gegevensbronnen wijzen in de richting dat advocaten zich in de verhoorkamer terughoudend opstelden. De politie heeft zich volgens pv's en eigen inschattingen coulant opgesteld jegens actie-ondernemende advocaten, maar 41% gaf aan zich geheel op zijn gemak te voelen met advocaat erbij.

Effect op verklaringbereidheid

De pv's geven geen blijk van systematisch zwijgen (over de zaak) door verdachten. Niettemin verschilde beroep op het zwijgrecht binnen de beleidsperiode met de aanwezigheid van de advocaat: met advocaat deed 32% van de verdachten dat in het eerste verhoor eens of vaker, zonder advocaat 22%. Voor het tweede verhoor is het verschil nog groter, met advocaat 38% tegenover 6% zonder advocaat. Verder blijkt uit de pv's dat verdachten in het eerste verhoor iets minder vaak voluit bekenden in aanwezigheid van de advocaat. Daarnaast blijkt dat de groep jongvolwassenen van 18-25 jaar het vaakst een beroep heeft gedaan op het zwijgrecht.

In de perceptie van politierespondenten bestaat er een sterk verband tussen verhoorbijstand en zwijgedrag. Bijna drie kwart van de geënquêteerden stelde dat verdachten 'minder tot veel minder vaak' verklaringen afleggen in het geval van verhoorbijstand. Uit de interviews met opsporing en advocatuur kwam naar voren dat de invloed van de advocaat op verklaringbereidheid twee kanten op kan, afhankelijk van type verdachte, type advocaat en type zaak. Advocaten zouden bijvoorbeeld vaker adviseren om te verklaren in geval van overtredingen, heterdaadzaken en/of first-offenders, om een strafzaak te voorkomen. Als de advocaat niet bij het verhoor kan zijn, of vooraf geen inzage in stukken heeft gekregen, zou deze vooraf aan de verdachte adviseren om te zwijgen. Voorts stelden advocaten dat zodra een verklaring inconsistent dreigt te worden, de verdachte geadviseerd wordt te zwijgen.

Bronnen: https://www.wodc.nl/binaries/Cahier%202018-16_2794_Samenvatting_tcm28-357319.pdf

https://www.wodc.nl/binaries/Cahier%202018-16_2794_Volledige%20tekst_nww_tcm28-357315.pdf

Het dwalend geheugen

In het Advocatenblad is een artikel verschenen over de werking van het geheugen. Het is geschreven voor advocaten, maar is voor de politie ook interessant. Nogmaals wordt benadrukt dat ons geheugen niet werkt als een computer, maar vatbaar is voor vervormingen, met enkele voorbeelden daarvan. Er staat ook een verwijzing in naar geheugendeskundigen en geheugenlectuur.

Bron: Sillevius Smitt, T & Hesselink, L. (2018). Het dwalend geheugen. Advocatenblad Nr 9, 42-45.
<https://www.advocatenblad.nl/magazines/nummer-09-2018/>

Interview met geheugenexpert Elisabeth Loftus

In de Volkskrant stond een interessant interview met dé geheugenexpert uit de Verenigde Staten: Elisabeth Loftus. Zij heeft veel onderzoek gedaan naar de werking van het geheugen en de beïnvloedbaarheid daarvan, o.a. het klassieke experiment naar het effect van vraagstelling op de herinnering (het tonen van dia's van een auto-ongeluk, waarbij de vraag werd gesteld "Hoe hard reden de auto's toen ze tegen elkaar knalden?" versus "Hoe hard reden de auto's toen ze elkaar raakten?").

In dit stuk vertelt ze over het effect van nepnieuws op onze herinnering.

Bron: <https://www.volkskrant.nl/wetenschap/deze-amerikaanse-hoogleraar-bewijst-hoe-manipuleerbaar-ons-geheugen-is~b3a3d84b/>

Nieuwe opleiding Verhoor in kinderpornozaken

Voor Kinderpornorechercheurs die geen certificaat "Handelen in Zedenzaken" hebben is nu de mogelijkheid aanwezig om het certificaat te behalen voor de opleiding "Verhoor in Kinderpornozaken".

In oktober 2018 zijn de docenten 10.2.e de eerste opleiding gestart met 12 studenten. Studenten worden aangeleerd op een snelle en adequate manier een "Plan van Aanpak" voor het verhoor voor te bereiden en uit te voeren.

Denk hierbij aan de Bewijsmatrixgedachte, werken met doelen voor het Persoonsgerichte Verhoor en het Zaakgerichte Verhoor (en niet met een vragenlijst). Een verplicht gespreksonderwerp voor het examen in het PGV is "seksualiteit".

Overige onderwerpen: gesprekstechnieken, zicht op kwetsbare verdachten, typering KP downloaders, toetsing hulpverlening, strafeis OM per gedraging KP delicten. Studenten leren om doelgericht te werken en zij gaven aan dat de verhoren zodoende aanmerkelijk effectiever en korter zijn geworden. De opleiding bestaat uit 14 contactdagen en een examen (februari 2019).

De volgende opleiding VKP start in maart 2019 respectievelijk na de zomer 2019. Voor verhoorders die al een certificaat hebben voor een van de verhooropleidingen PV of VV is de mogelijkheid om een EVC aan te vragen en zodoende vrijstelling te krijgen van opleiding en examen.

